Čtvrtek 17. prosince 2020

P9_TA(2020)0373

Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (2020/2767(RSP))

(2021/C 445/13)

Evropský parlament,

— s ohledem na články 165 a 166 Smlouvy o fungování Evropské unie,

— s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na její článek 14 týkající se práva na vzdělání,

— s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na cíle udržitelného rozvoje, zejména na cíl č. 4 a jeho cíle,

— s ohledem na evropský pilíř sociálních práv, který v listopadu 2017 vyhlásila Rada, Parlament a Komise, zejména na jeho první zásadu „všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení“ a čtvrtou zásadu „aktivní podpora zaměstnanosti“,

— s ohledem na návrh Komise na doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (COM(2020)0275) ze dne 1. července 2020 a na přiložený pracovní dokument útvarů Komise (SWD(2020)0123),

— s ohledem na zprávu Komise z října 2017 nazvanou „Mapování opatření pro sledování absolventů odborného vzdělávání a přípravy v členských státech EU“,

— s ohledem na doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o zavedení evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAVET) ([1]),

— s ohledem na doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o vytvoření Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) ([2]),

— s ohledem na závěry Rady ze dne 16. června 2020 o tom, jak čelit krizi způsobené onemocněním COVID-19 v oblasti vzdělávání a odborné přípravy,

— s ohledem na usnesení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o dalším rozvoji Evropského prostoru vzdělávání na podporu systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměřených na budoucnost ([3]),

— s ohledem na doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu ([4]),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. července 2020 o „Evropské agendě dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“ (COM(2020)0274) a na připojené pracovní dokumenty útvarů Komise (SWD(2020)0121) a (SWD(2020)0122),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. července 2020 „Podpora zaměstnanosti mladých lidí: most k pracovním místům pro příští generaci“ (COM(2020)0276),

— s ohledem na návrh Komise na doporučení Rady ze dne 1. července 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (COM(2020)0277),

---

([1]) Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 1.
([2]) Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 11.
([3]) Úř. věst. C 389, 18.11.2019, s. 1.
([4]) Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1.

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 (COM(2020)0625) a na připojený pracovní dokument útvarů Komise (SWD(2020)0212),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 o akčním plánu digitálního vzdělávání 2021-2027 – Nové nastavení vzdělávání a odborné přípravy pro digitální věk (COM(2020)0624) a na připojený pracovní dokument útvarů Komise (SWD(2020)0209),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 17. ledna 2018 o akčním plánu digitálního vzdělávání (COM(2018)0022),

— s ohledem na politický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020),

— s ohledem na evropský rámec pro osobní, sociální a studium k osvojení klíčové schopnosti (LifeComp),

— s ohledem na souhrnnou zprávu Evropského střediska pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) ze dne 15. dubna 2020, která vychází z informací poskytnutých odborníky komunity střediska Cedefop na odborné vzdělávání a přípravu a je nazvaná „Jak evropské země řídí učňovskou přípravu v reakci na krizi COVID-19?“,

— s ohledem na zprávu střediska Cedefop z roku 2020 nazvanou „Odborné vzdělávání a příprava v Evropě, 1995-2035 – Scénáře evropského odborného vzdělávání a přípravy v 21. století“,

— s ohledem na sérii sedmi studií střediska Cedefop nazvanou „Měnící se povaha a úloha odborného vzdělávání a přípravy v Evropě“,

— s ohledem na publikaci střediska Cedefop z roku 2013 nazvanou „Přínosy odborného vzdělávání a přípravy v Evropě pro lidi, organizace a země“,

— s ohledem na své usnesení ze dne 8. října 2020 o zárukách pro mladé lidi ([5]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 12. června 2018 o modernizaci vzdělávání v EU ([6]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 14. září 2017 o nové agendě dovedností pro Evropu ([7]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. ledna 2016 o politikách zaměřených na dovednosti v boji proti nezaměstnanosti mladých lidí ([8]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 12. dubna 2016 nazvané „Erasmus+ a další nástroje na podporu mobility v oblasti odborného vzdělávání a přípravy – celoživotní pojetí učení ([9]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 8. června 2011 o evropské spolupráci v oblasti odborného vzdělávání na podporu strategie Evropa 2020 ([10]),

— s ohledem na své legislativní usnesení ze dne 20. května 2008 o návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zrušuje rozhodnutí Rady 85/368/EHS o srovnatelnosti kvalifikací získaných odborným vzděláváním mezi členskými státy Evropského společenství ([11]),

— s ohledem na studii Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj ze dne 6. května 2020 nazvanou „Odborné vzdělávání a příprava v době krize: tvorba základů pro odolné systémy odborného vzdělávání a přípravy“,

([5]) Přijaté texty, P9_TA(2020)0267.
([6]) Úř. věst. C 28, 27.1.2020, s. 8.
([7]) Úř. věst. C 337, 20.9.2018, s. 135.
([8]) Úř. věst. C 11, 12.1.2018, s. 44.
([9]) Úř. věst. C 58, 15.2.2018, s. 65.
([10]) Úř. věst. C 380 E, 11.12.2012, s. 67.
([11]) Úř. věst. C 279 E, 19.11.2009, s. 119.

Čtvrtek 17. prosince 2020

— s ohledem na otázky Radě a Komisi o doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (O-000068/2020 – B9-0027/2020 a O-000069/2020 – B9-0028/2020),

— s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro zaměstnanost a sociální věci,

A. vzhledem k tomu, že odborné vzdělávání a příprava jsou nezbytnou součástí evropských vzdělávacích systémů a systémů celoživotního učení, které vybavují mladé lidi a dospělé znalostmi, know-how, dovednostmi a kompetencemi, které potřebují pro zaměstnání; vzhledem k tomu, že absolventi odborného vzdělávání a přípravy představují přibližně polovinu absolventů vyššího sekundárního vzdělávání v Evropské unii; vzhledem k tomu, že odborné vzdělávání a příprava by mohla být zásadní pro řešení výzev způsobených zrychlujícími se makroekonomickými trendy a budoucí transformací a mohla by být klíčem k vyplnění prohlubující se mezery v dovednostech na trhu práce EU;

B. vzhledem k tomu, že podle střediska Cedefop si asi dvě třetiny Evropanů (68 %) myslí, že odborné vzdělávání na vyšší sekundární úrovni má v jejich zemi pozitivní obraz, zatímco necelá čtvrtina (23 %) tvrdí, že má negativní obraz ([12]);

C. vzhledem k tomu, že vzdělávání a odborná příprava také hrají ústřední úlohu při integraci lidí do společnosti a při podpoře účasti na politickém procesu, čímž pomáhají budovat začleňování i demokratické a aktivní občanství;

D. vzhledem k tomu, že odborné vzdělávání a příprava může podpořit profesní rozvoj studentů a pracovníků, výkonnost společnosti, konkurenceschopnost, výzkum a inovace a je ústředním aspektem úspěšné zaměstnanosti a sociální politiky;

E. vzhledem k tomu, že odborné vzdělávání a příprava v Evropě je velmi různorodé a není stejně atraktivní pro všechny studenty; vzhledem k tomu, že vnitrostátní systémy a iniciativy musí být kompatibilnější a propojenější na úrovni EU; vzhledem k tomu, že Komise a politiky EU mohou hrát důležitou úlohu při podpoře a koordinaci opatření členských států v oblasti odborného vzdělávání a přípravy na úrovni EU; vzhledem k tomu, že při rozšiřování politiky odborného vzdělávání a přípravy a osvědčených postupů EU je klíčová úloha nadnárodních a vnitrostátních sítí a partnerství poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy;

F. vzhledem k tomu, že počáteční odborné vzdělávání a příprava již není považována pouze za profesní dráhu, ale za alternativní cestu k akademické dráze, která obsahuje mnoho prvků akademického vzdělávání, které může v konečném důsledku vést k terciární úrovni, tedy k vysokoškolskému vzdělání; vzhledem k tomu, že v zemích, kde je duální systém dobře zaveden, profesní dráha vždy spojovala praktické zkušenosti na pracovišti s akademickým studiem ve třídě;

G. vzhledem k tomu, že průběžné odborné vzdělávání a příprava je klíčem k dosažení sociálních a hospodářských cílů EU; vzhledem k tomu, že průběžné odborné vzdělávání a příprava zlepšuje účast dospělých na celoživotním učení, posiluje jejich zaměstnatelnost a zvyšuje zaměstnanost v Evropě;

H. vzhledem k tomu, že evropské systémy odborného vzdělávání a přípravy čelí velkým výzvám; vzhledem k tomu, že tyto systémy musí být vybaveny schopností přizpůsobit se rychle se rozvíjející zelené a digitální transformaci, technologickému rozvoji, změnám v zaměstnání a přechodu k vysoce kvalifikovaným pracovním místům, měnícím se potřebám trhu práce, řešení současných nedostatků dovedností a odvrácení budoucích, novým obchodním modelům, novým formám organizace práce, demografickým trendům, soudržnosti a rozvoji infrastruktury; vzhledem k tomu, že členské státy a orgány EU musí zintenzivnit své úsilí a podporu při vytváření co nejlepších podmínek pro odborné vzdělávání a přípravu, aby se mohly rychle přizpůsobit těmto výzvám a potřebám dovedností na trhu práce;

I. vzhledem k tomu, že pro země s dobře koncipovanými programy odborného vzdělávání je snazší vyhnout se nezaměstnanosti mladých lidí, a to i v období krize; vzhledem k tomu, že podle analýzy IZA Institutu ekonomiky práce (IZA Institute of Labor Economics) se země s duálním systémem odborného vzdělávání lépe vyrovnaly s hospodářskou krizí z roku 2008 a jejími dopady na mladé lidi na trhu práce; vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti mladých lidí v zemích bez duálního systému odborného vzdělávání a přípravy se v té době významně zvýšila ([13]);

([12]) Cedefop, *Evropský průzkum veřejného mínění o odborném vzdělávání a přípravě*, 2017.
([13]) Eichhorst, W., *Does vocational training help young people find a (good) job?*, IZA Institute of Labor Economics.

J. vzhledem k tomu, že navzdory snahám o vytvoření koordinovaného evropského rámce kvalifikací a rozvoji vnitrostátních rámců kvalifikací má mnoho mobilních pracovníků v EU potíže s uznáváním svých dovedností a odborné přípravy a hledáním rovnocenného zaměstnání v jiných členských státech;

K. vzhledem k tomu, že duální systém obvykle neposkytuje možnost pokračovat ve vzdělávacím procesu na všech úrovních; vzhledem k tomu, že duální systém musí být flexibilní a musí být schopen reagovat na změny na trhu práce a na nová, dosud neznámá pracovní místa;

L. vzhledem k tomu, že stáže a odborná příprava u zahraničních zaměstnavatelů v rámci programu Erasmus+ mají významný dopad na podporu studentů a absolventů odborných a technických škol při hledání zaměstnání a rozvoji schopností požadovaných na trhu práce, včetně jazykových, odborných jazykových a sociálních dovedností;

M. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 vystavila činnosti v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, jakož i standardního vzdělávání obecně, vážnému tlaku, a přerušila tak výuku na pracovištích i ve třídě; vzhledem k tomu, že pandemie zvláště narušuje učení založené na praxi, včetně učňovského vzdělávání a vzdělávacích programů, přičemž počet účastníků, nabídek a nových studentů často výrazně klesá; vzhledem k tomu, že důsledky krize způsobené onemocněním COVID-19 také představují příležitost k zahájení digitální a technologické revoluce v odborném vzdělávání a přípravě, která může pokud možno prolomit fyzické bariéry a výrazně zvýšit její dosah a dopad na očekávané výsledky;

N. vzhledem k tomu, že v mnoha odvětvích je učňovské vzdělávání výrazně ovlivněno zavíráním podniků a zkrácením pracovní doby;

O. vzhledem k tomu, že je pravděpodobné, že důsledky hospodářské krize vyvolané pandemií COVID-19 budou nepřiměřeně trpět mladí lidé v souvislosti s nezaměstnaností; vzhledem k tomu, že v srpnu 2020, poté, co v předchozích měsících rychle rostla, dosáhla nezaměstnanost mladých lidí v EU 17,6 % a v eurozóně 18,1 % (ve srovnání s 14,1 % a 15,4 % v srpnu 2019), a vzhledem k tomu, že se očekává její další růst v blízké budoucnosti, zůstane mnoho mladých lidí uvězněných v nejistých a nestandardních formách zaměstnání nebo v nečinnosti s nedostatečnou sociální ochranou; vzhledem k tomu, že pro EU se musí stát nezaměstnanost mladých lidí a mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), jednou z hlavních politických priorit, aby se zabránilo vytváření další „ztracené generace“ v důsledku současné krize, což bude mít rovněž nepříznivý dopad na duševní zdraví a životy milionů mladých lidí; vzhledem k tomu, že odborné vzdělávání a příprava je klíčovým faktorem pro přípravu studentů pro demokratickou společnost a pro úspěšný vstup na trh práce a účast na něm;

P. vzhledem k tomu, že nedávný socioekonomický vývoj a krize vyvolaná pandemií COVID-19 prohloubila sociální nerovnosti a zvýraznila potřebu zlepšit nejen účinnost, ale také přístupnost a inkluzivitu systémů odborného vzdělávání a přípravy, pokud jde o zranitelné skupiny a lidi ve venkovských a odlehlých oblastech; vzhledem k tomu, že rovné příležitosti pro všechny jsou klíčové; vzhledem k tomu, že přístup k počítačům, širokopásmové připojení, digitální podpora a další technologické nástroje učení jsou zásadní nejen pro poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy, ale také pro studenty, aby se zabránilo prohlubování nerovností a bylo zajištěno, že nikdo nezůstane pozadu;

Q. vzhledem k tomu, že 60 milionů dospělých v EU má nízkou kvalifikaci; vzhledem k tomu, že podle střediska Cedefop je v EU 128 milionů dospělých, kteří mají nízkou úroveň vzdělání, malé digitální dovednosti nebo nízké kognitivní schopnosti, nebo kteří mají středně vysokou úroveň vzdělání, ale hrozí jim ztráta dovedností a zastarávání dovedností, a proto potřebují zvyšování kvalifikace a rekvalifikaci; vzhledem k tomu, že dobře koncipované a inkluzivní systémy odborného vzdělávání a přípravy mají strategický význam pro zvyšování schopností a dovedností všech studentů a podporu přístupu ke kvalitním pracovním příležitostem;

R. vzhledem k tomu, že v roce 2017 4,3 % žáků v rámci nižšího sekundárního vzdělávání v EU absolvovalo odborné programy, a tento podíl dosáhl 47,8 % v rámci vyššího sekundárního vzdělávání a 92 % v rámci postsekundárního neterciárního vzdělávání; vzhledem k tomu, že v roce 2017 představovaly 46,7 % všech absolventů odborných programů vyššího sekundárního vzdělávání v EU ženy ([14]);

([14]) Eurostat, *Vocational education and training statistics*, data získaná v září 2020.

Čtvrtek 17. prosince 2020

S. vzhledem k tomu, že v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, stejně jako ve vzdělávání samotném, krize způsobená onemocněním COVID-19 zdůraznila některé výzvy a omezení distančního vzdělávání v technických a obsahových oblastech;

T. vzhledem k tomu, že distanční vzdělávání představuje riziko zvýšení míry předčasného ukončování studia u zranitelných studentů, a proto musí zůstat spíše doplňkem než alternativou konvenčního vyučování;

U. vzhledem k tomu, že na úrovni EU neexistuje žádná sjednaná definice ani společné chápání mikrokvalifikací v odborném vzdělávání a přípravě; vzhledem k tomu, že mikrokvalifikace by měly být koncipovány jako doplňkové k plným kvalifikacím a uznávány jako důkaz smysluplných a vysoce kvalitních výsledků na základě standardů způsobu poskytování, postupu posuzování a doby trvání;

V. vzhledem k tomu, že v roce 2015 poskytovala počáteční odborné vzdělávání a přípravu téměř třetina (30,5 %) všech společností s 10 a více zaměstnanci v podnikatelské oblasti v EU-28, i když se tento podíl v jednotlivých členských státech značně lišil ([15]);

W. vzhledem k tomu, že v roce 2015 poskytovalo průběžné odborné vzdělávání a přípravu svým zaměstnancům 72,6 % společností zaměstnávajících 10 nebo více lidí v EU-28; vzhledem k tomu, že to znamenalo nárůst ve srovnání s lety 2005 a 2010, kdy byly odpovídající podíly 59,7 % a 65,7 % ([16]);

X. vzhledem k tomu, že dopad počátečního a průběžného odborného vzdělávání a přípravy na výsledky na trhu práce často odráží přímé nebo nepřímé agregované individuální účinky produktivity; vzhledem k tomu, že hlavními výsledky, které jednotlivé země zdůrazňují, jsou vyšší účast na trhu práce, nižší nezaměstnanost, možnost získat kvalifikaci pro všechny kategorie, které ji dříve neměly, a šance postoupit v profesní hierarchii; vzhledem k tomu, že prostřednictvím celoživotního učení mohou jednotlivci zlepšit své pracovní příležitosti a úroveň kvalifikace, což vede k vyššímu odměňování a větším ekonomickým a sociálním výstupům, jako je ekonomická samostatnost, a může také zlepšit psychickou pohodu ([17]);

Y. vzhledem k tomu, že počáteční a průběžné odborné vzdělávání a příprava mají přímý dopad na generační změny a situaci rodin;

Z. vzhledem k tomu, že počáteční a průběžné odborné vzdělávání a příprava pomáhají zvyšovat efektivitu společností a inovací;

1. zdůrazňuje, že odborné vzdělávání a příprava, zejména prostřednictvím svého zaměření na praxi a učení založené na praxi, hraje zásadní roli na trhu práce, který je zaměřen na spravedlivou transformaci a neustálé změny; zdůrazňuje, že pokud je odborné vzdělávání a příprava zaměřeno na kvalitu, může nabízet relevantní a vysoce kvalitní znalosti, dovednosti a schopnosti na všech úrovních ve společnostech všech velikostí a odvětví a pro lidi v počátečním i průběžném vzdělávání přizpůsobeném jejich individuálním potřebám; zdůrazňuje, že odborné vzdělávání a příprava je důležité pro vyplnění mezer v dovednostech na trhu práce v EU, pro vybavení mladých studentů dovednostmi, které potřebují pro získání zaměstnání, a pro zvyšování kvalifikace a rekvalifikaci pracovníků, aby sladili své schopnosti s potřebami zaměstnavatelů, což je zvláště důležité pro malé a střední podniky a nové investice do ekonomiky; dále zdůrazňuje, že je třeba podporovat dovednosti osobního rozvoje, které jednotlivcům pomohou osobně i profesionálně růst, aby se maximalizoval jejich potenciál;

2. požaduje, aby bylo odborné vzdělávání a příprava koordinováno s formálními a tradičními vzdělávacími systémy a začleněno jako oblast politiky do rozsahu všech vzdělávacích politik na úrovni EU a členských států, aniž by bylo zatlačeno do pozadí nebo se stalo pouze sekundární prioritou; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že se odborné vzdělávání a příprava a klasické vzdělávání budou vzájemně doplňovat a mít stejnou prioritu;

3. připomíná navíc, že je důležité přistupovat k odbornému vzdělávání a přípravě jako k základnímu nástroji na podporu integrace a začlenění pro rozvoj soudržnější společnosti;

4. zdůrazňuje naléhavou potřebu modernizovat a významně rozšířit politiky odborného vzdělávání a přípravy tak, aby byly více zaměřené na začleňování, přístupnější, odolnější, atraktivnější a účinnější při podpoře spravedlivého zaměstnávání, rozvoje lidského kapitálu a aktivní účasti ve společnosti; domnívá se, že politiky odborného vzdělávání

([15]) Eurostat, *Vocational education and training statistics*, data získaná v září 2020.
([16]) Eurostat, *Vocational education and training statistics*, data získaná v září 2020.
([17]) Cedefop, *The benefits of vocational education and training*, 2011.

a přípravy by měly vybavit lidi dobrými základními dovednostmi a klíčovými kompetencemi, které jim umožní přizpůsobit se současnému i budoucímu socioekonomickému vývoji a vývoji na trhu práce a příležitostem a výzvám, které představují digitální a zelenou transformaci, demografické změny a všechny ostatní makroekonomické trendy a měly by plnit cíle Zelené dohody pro Evropu; zdůrazňuje klíčovou úlohu politik odborného vzdělávání a přípravy při zvyšování kvalifikace a při rekvalifikaci všech pracovníků, aby lépe zvládli tyto klíčové přechody;

5. připomíná, že odborné vzdělávání a příprava přispívá ke konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti; zdůrazňuje potřebu zvýšit investice do lidského kapitálu a dovedností a vytvořit základnu dovedností důležitou pro pracovní život;

6. připomíná, že opatření proti šíření nákazy, která byla zavedena s cílem zastavit šíření pandemie COVID-19, vystavila evropské systémy odborného vzdělávání a přípravy značnému tlaku a jejich studenty přivedla do nejistého postavení; zdůrazňuje, že narušení odborného vzdělávání a přípravy zhoršuje již tak existující nerovnosti ve vzdělávání tím, že snižuje příležitosti pro mnoho nejzranitelnějších lidí ve společnosti, které je třeba podporovat udržitelnými investicemi a účinnými nefinančními opatřeními v tomto odvětví; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba věnovat zvláštní pozornost zajištění rovného přístupu k vysoce kvalitnímu odbornému vzdělávání a přípravě, a to i v odlehlých nebo venkovských oblastech, kde by distanční vzdělávání mohlo být omezeno nedostatečným internetovým pokrytím;

7. zdůrazňuje, že je zásadní poskytnout nezbytné finanční prostředky, technickou pomoc a pokyny pro zajištění přístupu k digitálním zařízením a řešení elektronického učení pro poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy, učitele, školitele a studenty; vybízí členské státy, aby prosazovaly flexibilní modely vzdělávání a podporu studentů distančního vzdělávání prostřednictvím elektronických zdrojů, elektronických materiálů, bezplatného online školení a – co je nejdůležitější – vybavení a širokopásmového internetu pro všechny školy a domácnosti; zdůrazňuje, že veřejné orgány by měly věnovat zvláštní pozornost a podněcovat řešení pro domácnosti, které nemají přístup k počítačům a dobrému širokopásmovému připojení, aby se zabránilo digitální propasti a nárůstu nerovností ve vzdělávacím odvětví, ve kterém je zapsáno mnoho znevýhodněných studentů;

8. obává se dramatického poklesu počtu míst v učňovském vzdělávání pro příští podzim vzhledem k možnému omezení vzdělávacích aktivit v mnoha odvětvích, které by mohla způsobit krize COVID-19; zdůrazňuje, že tento nedostatek vzdělávacích příležitostí pro mladé lidi by také mohl ve střednědobém horizontu vést k prohloubení nedostatku kvalifikované pracovní síly v některých oblastech; vyzývá členské státy a regiony, aby zvážily, jak by bylo možné smysluplně rozšířit alternativní suprapodnikové vzdělávání s cílem překlenout hrozící propast, pokud jde o místa v učňovském vzdělávání;

9. požaduje záruku kvality, která zajistí, aby lidé, kteří ukončili přípravu a/nebo odborné vzdělávání během krize způsobené onemocněním COVID-19, mohli doplnit veškeré nedostatky ve svém výcviku (opětovným) absolvováním kurzů ze stáže nebo učňovské přípravy i po získání titulu a/nebo dokončení stáže nebo učňovské přípravy, která musela být zrušena, omezena nebo jinak zkrácena z důvodu zavedení opatření proti onemocnění COVID-19;

10. vítá návrh doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost; podporuje obecné cíle návrhu, tedy modernizovat politiku EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a potvrdit ústřední úlohu odborného vzdělávání a přípravy v nepřetržitém běhu celoživotního učení a v rychlém přizpůsobení se rychle se měnícímu trhu práce; vítá úsilí o zjednodušení řízení odborného vzdělávání a přípravy, o rozvoj strategie internacionalizace a zajištění více příležitostí v oblasti evropské spolupráce a mobility pro studenty a učitele; zdůrazňuje klíčovou úlohu dovedností, které při přechodu na zelenou a digitální ekonomiku zasáhnou všechny druhy pracovníků;

11. vítá kvantitativní cíle návrhu, konkrétně to, že do roku 2025 by podíl zaměstnaných absolventů měl činit alespoň 82 %, 60 % čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy by mělo během svého odborného vzdělávání a přípravy mít přístup ke vzdělávání orientovanému na praxi a 8 % účastníků odborného vzdělávání a přípravy by mělo využívat mobility v rámci vzdělávání v zahraničí; vyzývá členské státy, aby podporovaly různé způsoby učení, včetně učení na základě praxe; připomíná, že konkrétní cíle mohou členským státům pomoci při stanovování cílů a při větším zaměření politik odborného vzdělávání a přípravy na začleňování a přizpůsobení se potřebám trhu práce; vyzývá Komisi, aby každých pět let podala Parlamentu a Radě zprávu o provádění doporučení;

12. vyzývá Komisi, aby rozšířila užitečné programy mobility pro učně, jako je ErasmusPro, posílením synergií mezi programy Evropského sociálního fondu Plus (ESF+) a Erasmus+ a zajištěním odpovídajících zdrojů v programovém období 2021–2027; vyzývá členské státy, aby stanovily ambiciózнější cíl v oblasti studijní mobility v zahraničí pro studenty odborného vzdělávání a přípravy; připomíná, že v podobných iniciativách v rámci ET2020 a programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání byl cíl mobility absolventů vysokoškolského vzdělávání stanoven na 20 % do roku 2020; zdůrazňuje, že větší příležitosti v oblasti mobility mohou pomoci rozšířit osobní, vzdělávací a profesní sítě učňů a zatraktivnit odborné vzdělávání a přípravu, aniž by byly vnímány jako druhá volba, a uvolnit potenciál odborného vzdělávání a přípravy v oblasti mobility, což může zase přispět k úspěchu budoucího programu Erasmus+;

13. vyzývá Komisi, aby do srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů zařadila v souladu s cíli a prováděním evropského pilíře sociálních práv ukazatel nedostatků v oblasti dovedností, který by mohl být užitečný pro tvůrce politik v oblasti odborného vzdělávání a přípravy na vnitrostátní úrovni, aby mohli určit, kde je zapotřebí vyvinout větší úsilí, a aby mohli lépe koordinovat své úsilí na úrovni EU, pokud jde o sledování vývoje a pokroku v oblasti mezer v dovednostech a motivování k vzestupné konvergenci mezi členskými státy;

14. zdůrazňuje, že dobře cílené kampaně na zvyšování povědomí a komunikační kanály vstřícné k mládeži, jako jsou sociální média, mohou hrát rozhodující úlohu při oslovování mladých lidí s cílem zviditelnit odborné vzdělávání a přípravu a zvýšit jeho přitažlivost; zdůrazňuje zásadní úlohu škol, zejména základních a nižších středních škol, při komunikaci o možnostech, které nabízí odborné vzdělávání a příprava, zatraktivnění odborného vzdělávání a přípravy a posílení úsilí o orientaci mladých studentů na tyto profesní cesty;

15. vyzývá členské státy a Komisi, aby ve spolupráci se zúčastněnými stranami vytvořily internetovou platformu EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, jak to požaduje mnoho poskytovatelů a tvůrců politik v oblasti odborného vzdělávání a přípravy v nedávném průzkumu EU ([18]), který by měl být co nejdříve prosazován; podporuje myšlenku, že taková platforma by mohla nabídnout příležitosti pro vytváření sítí a výměnu osvědčených postupů a mohla by poskytovat digitální řešení, včetně učení založeného na praxi, a veškerý dostupný materiál pro online učení v bezpečném, vícejazyčném prostředí zajištěné kvality; zdůrazňuje, že platforma odborného vzdělávání a přípravy může být spojovacím článkem mezi platformami středisek odborné excelence (CoVE) na úrovni EU; navrhuje, aby platforma byla propojena s webovým portálem EU o odborném vzdělávání a přípravě, otevřena pro příspěvky zúčastněných stran, aby se zviditelnily činnosti a služby poskytované střediskem CoVE pro jejich ekosystémy s cílem ukázat mnohé příležitosti, které odborné vzdělávání a příprava nabízí studentům na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU, zintenzivnit komunikační úsilí a zvýšit přitažlivost odborného vzdělávání a přípravy;

16. vyzývá Komisi, aby prozkoumala myšlenku evropského internetového portálu pracovních míst, který by se konkrétně věnoval příležitostem pro stáže a učňovskou přípravu v celé EU a který by viditelnějším, komplexnějším a uživatelsky vstřícnějším způsobem shromažďoval všechny podobné stávající iniciativy po celé EU; domnívá se, že pokud bude tento nástroj náležitě propagován vhodnými kanály, může se stát ústředním bodem pro mladé Evropany, vzdělávací instituce a společnosti z celé EU; je toho názoru, že portál by mohl být napojen na odborné vzdělávání a přípravu, pomoci nasměrovat mladé talenty tam, kde to nejvíce vyžadují potřeby trhu práce, zvýšit mobilitu EU, řešit nezaměstnanost mladých lidí a překlenout současné a budoucí mezery v dovednostech; domnívá se, že taková iniciativa by mohla být podpořena programy, jako je záruka pro mladé lidi a Erasmus+, aby se posílil dopad těchto programů, a mohla by se doplňovat a spojovat s dalšími iniciativami EU, jako je Evropský portál pracovní mobility (EURES), Europass a budoucí portál EU pro odborné vzdělávání a přípravu;

17. vyzývá členské státy a Komisi, aby analyzovaly a podpořily řešení pro žádosti zúčastněných stran v oblasti odborného vzdělávání a přípravy v nedávném průzkumu EU, který provedla Komise v období od března do května 2020 o výzvách a dopadu pandemie COVID-19 na odborné vzdělávání a přípravu; podporuje zejména vytvoření společné platformy EU pro odborné vzdělávání a přípravu, vývoj simulačních systémů virtuální reality a dalších digitálních nástrojů pro vzdělávání v odborném vzdělávání a přípravě pomocí výzkumných projektů a testovacích fází, vytváření odborných otevřených internetových kurzů (VOOC), virtuální evropské projekty, jako je Erasmus virtual, kanál EU pro YouTube v oblasti odborného vzdělávání a přípravy pro širokou veřejnost, evropské týdny odborné přípravy a dále flexibilnější ESF a budoucí ESF+ a schopnost financovat vzdělávací technologie, školení pro učitele a školitele a provádění e-learningu;

([18]) Průzkum Komise k Evropskému týdnu odborných dovedností 2020, 9.–13. listopadu 2020.

18. zdůrazňuje, že narušení poskytování odborného vzdělávání a přípravy způsobené pandemií COVID-19 má značný vzdělávací a sociální dopad na studenty odborného vzdělávání a přípravy, zejména ze znevýhodněného prostředí, a představuje vážné problémy pro studenty, kteří nejlépe pracují pod přímým vedením a za přítomnosti učitele; zdůrazňuje, že by to nemělo být považováno pouze za problém, ale že to také poskytuje jedinečnou příležitost k modernizaci systémů odborného vzdělávání a přípravy prostřednictvím technologických inovací v oblastech, jako je virtuální realita, umělá inteligence, průmysl 4.0 a internet věcí, jakož i zvýšené využívání online a distančního vzdělávání, hybridního učňovského vzdělávání a alternativního hodnocení; zdůrazňuje, že tyto reformy by v konečném důsledku mohly přispět k tomu, aby systémy odborného vzdělávání a přípravy byly silnější, lépe reagující a odolnější než před krizí způsobenou onemocněním COVID-19 a připravily studenty a pracovníky na dovednosti a pracovní místa zítřka; zároveň konstatuje, že pokročilé digitální dovednosti pro učitele, školitele a studenty jsou klíčovým předpokladem pro vysoce kvalitní online učení;

19. zdůrazňuje naléhavou potřebu přijmout veškerá nezbytná opatření ke snížení počtu studentů předčasně odcházejících z odborného vzdělávání a přípravy, posílení inkluzivity a kvality odborného vzdělávání a přípravy, zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu učňovskému vzdělávání pro všechny mladé i dospělé studenty a zajištění rovného přístupu a práva na školení zaměstnanců pro všechny pracovníky ve všech společnostech všech velikostí a odvětví se zvláštním zaměřením na malé a střední podniky;

20. vítá myšlenku rozvoje příležitostí virtuální mobility k překonání omezení spojených s onemocněním COVID-19 a vybízí členské státy a poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy, aby usnadnili možnosti učení bez vazby na místo, a to i v budoucnu, což umožní studentům v odlehlých a venkovských oblastech nebo v zahraničí přístup ke kurzům v celé EU bez omezení umístění, pokud je to možné;

21. připomíná, že zapojení všech příslušných aktérů do navrhování politiky a poskytování odborného vzdělávání a přípravy pomáhá zajistit, aby se odborné vzdělávání a příprava zaměřily na potřeby dovedností na trhu práce a přispívaly k lepšímu provádění politik; vyzývá proto členské státy, aby úzce spolupracovaly se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, jako jsou sociální partneři, podniky, včetně malých a středních podniků, sociálními podniky, jako jsou družstva a neziskové organizace, poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a jejich sdružení, studenty odborného vzdělávání a přípravy, odbory studentů odborného vzdělávání a přípravy, výzkumnými středisky, organizacemi občanské společnosti, veřejnými a soukromými službami zaměstnanosti, poradci a místními a regionálními orgány, aby na úrovni EU koordinovaly lepší propojení mezi různými systémy a vyměňovaly si osvědčené postupy; požaduje zřízení místních ekosystémů, včetně výše uvedených zúčastněných stran, s cílem posílit kvalitu, množství, inkluzivnost a pověst odborného vzdělávání a přípravy jako pozitivní volby; zdůrazňuje, že je třeba mezi potenciálními uchazeči aktivně podporovat pracovní příležitosti spojené s odborným vzděláváním a přípravou a nasměrovat studenty do odvětví, kde chybí zaměstnanci s kvalifikací odborného vzdělávání a přípravy; zdůrazňuje, že zásadní význam má silná vazba mezi odborným vzděláváním a přípravou a pracovní sférou; zdůrazňuje, že nabízená příprava by měla vyhovovat místním výzvám a potřebám;

22. trvá na tom, že silný základ pro vzdělávání, který poskytuje studentům široké znalosti a základní dovednosti v oblasti gramotnosti, počítání a komunikace, digitálních dovedností a měkkých dovedností, jako je kritické myšlení, řešení problémů a emoční inteligence, slouží jako základ pro další učení a další vzdělávání v praxi a je klíčem k budoucnosti mladých lidí jako pracovníků i jednotlivců, protože jim umožňuje přizpůsobit se měnícím se požadavkům v průběhu jejich profesního života;

23. zdůrazňuje potřebu transparentní společné definice mikrokvalifikace; je přesvědčen, že mikrokvalifikace mohou doplňovat pouze úplnou kvalifikaci a musí být zajištěny ohledně kvality, akreditovány a založeny na standardizovaném způsobu poskytování, postupu hodnocení a délce; zdůrazňuje zásadní význam dobře definovaných požadavků na kvalitu poskytovatelů mikrokvalifikace;

24. připomíná skutečnou hodnotu vzdělávání nad rámec jeho úlohy pro trh práce; vyzývá členské státy, aby kladly větší důraz na úlohu vzdělávání nad rámec potřeb trhu práce, s přihlédnutím k rozvoji znalostí a dovedností, které podporují osobní rozvoj, blahobyt a aktivní občanství;

25. vyzývá členské státy, aby za účasti sociálních partnerů vypracovaly kvalitní a inkluzivní systémy odborného vzdělávání a přípravy a politiky vzdělávání dospělých s cílem zlepšit dovednosti a kompetence dospělých s nízkou kvalifikací, pracovníků i nezaměstnaných, kteří potřebují okamžitou podporu pro přístup ke kvalitním pracovním místům;

26. podporuje zřízení a propagaci reprezentativních struktur pro studenty odborného vzdělávání a přípravy na všech úrovních s cílem dát studentům odborného vzdělávání a přípravy hlas při řízení programů odborného vzdělávání a přípravy, a tím přispět ke zlepšení kvality programů odborného vzdělávání a přípravy;

27. vyslovuje se pro navrhovanou podporu středisek excelence v oblasti odborného vzdělávání, která propojují širokou škálu zúčastněných stran v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a místních partnerů; zdůrazňuje, že tato střediska mohou být hnací silou inovací, kvality a začleňování a usnadňovat výměnu osvědčených postupů, podporovat vzájemné učení a pomáhat zlepšovat kvalitu a poskytování odborného vzdělávání a přípravy v celé EU; vyzývá členské státy, aby zajistily solidní investice do rozvoje těchto středisek a všech institucí odborného vzdělávání a přípravy, a připomíná, že podpora CoVE prostřednictvím programu Erasmus+ vyžaduje ambiciózní rozpočet programu; vyzývá členské státy, aby přijaly další opatření ke spojení a zapojení příslušných zúčastněných stran s cílem pomoci zvýšit relevanci a kvalitu vzdělávání v těchto střediscích a lépe sladit nabídku a poptávku po dovednostech a podporovat zaměstnavatele při hledání řešení zařízení odborného vzdělávání; vyzývá členské státy, aby CoVE používaly jako hybnou sílu pro rozvoj společných evropských kvalifikací, osnov a diplomů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy; dále vyzývá členské státy, aby podporovaly strategie regionální spolupráce s cílem vypracovat přeshraniční programy zaměřené na usnadnění mobility studentů a pracovníků a zlepšení územní a regionální spolupráce, mimo jiné prostřednictvím evropského rámce kvalifikací;

28. je pevně přesvědčen, že všichni žáci by měli mít přístup k vyváženému, důslednému a kognitivně náročnému studijnímu plánu založenému na znalostech, protože to je nejlepší možná příprava na odborné i akademické studium, což zaručuje, že mladí lidé, kteří se rozhodli pro program odborného vzdělávání a přípravy, tak učinili, protože to byla jejich volba nebo poslání, nikoli kvůli nízkým dosaženým výsledkům nebo neschopnosti věnovat se jiným akademickým možnostem; zdůrazňuje, že digitální a zelené dovednosti by měly být zahrnuty do vzdělávacích osnov, přičemž uznává, že jsou to základní dovednosti pro všechny studenty; připomíná tvrzení střediska Cedefop, že přizpůsobení učebních plánů a zahrnutí informovanosti o otázkách životního prostředí společně s porozuměním zásadám udržitelného rozvoje a efektivního podnikání je lepší než vymýšlení naprosto nových programů odborné přípravy;

29. vyzývá členské státy, aby zajistily odpovídající financování politik odborného vzdělávání a přípravy jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU, a zaručily tak investice potřebné k tomu, aby systémy odborného vzdělávání a přípravy byly modernější, odolnější, přitažlivější a inkluzivnější; zdůrazňuje, že je třeba zvýšit financování mobility v oblasti odborného vzdělávání a přípravy pro studenty a učitele, včetně programu Erasmus+; vyzývá členské státy, aby vytvořily pobídky, které malým a středním podnikům pomohou povzbudit účastníky odborného vzdělávání a přípravy k účasti na evropské mobilitě; zdůrazňuje, že je třeba zvýšit financování výcvikových středisek k financování specializovaných týmů pověřených praktickou organizací mobility; vyzývá Komisi, aby zorganizovala celoevropskou kampaň zaměřenou na malé a střední podniky s cílem zdůraznit přínosy příchozí a odchozí mobility v oblasti odborné přípravy pro jejich prosperitu;

30. zdůrazňuje potřebu vyvinout více programů, jako je e-Twining a elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE), které slouží k podpoře vytváření sítí a ke spolupráci mezi školami; připomíná, že tyto projekty mohou pomoci při zavádění základních osnov a mohou pomoci povzbudit k účasti studenty, kteří se zdráhají učit se dálkově;

31. vyzývá členské státy, aby věnovaly zvláštní pozornost průběžné odborné přípravě a odbornému rozvoji učitelů a školitelů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy s cílem umožnit jim plnit stále složitější multifunkční role a povinnosti jakožto hnací síly kvality a inovací ve vzdělávání; připomíná, že je důležité, aby učitelé v oblasti odborného vzdělávání a přípravy měli vysoce kvalitní digitální dovednosti a správné technologické vybavení, které jim umožní plně využít příležitostí, které nabízí digitální vzdělávání, a pomáhat studentům zprostředkovat dovednosti vyžadované digitální transformací; zdůrazňuje, že zástupci poboček a společností spolupracujících v rámci odborného vzdělávání a přípravy musí mít pedagogické schopnosti; vyzývá členské státy a Komisi, aby lépe rozvíjely možnosti učitelů odborného vzdělávání a přípravy při provádění výzkumu po celou dobu své kariéry, protože by jim to mohlo umožnit výměnu a stimulaci osvědčených postupů a pomoci plně využít potenciál evropského výzkumného prostoru;

32. vyzývá členské státy, aby podporovaly duální model odborného vzdělávání a přípravy, který by mladým lidem mohl výrazně usnadnit vstup na trh práce, zejména ve srovnání s obecným vzděláváním, protože příprava kombinující strukturované učení na pracovišti s teorií vede k certifikovaným dovednostem, které jsou důležité pro zaměstnavatele a přenositelné na trh práce; v této souvislosti zdůrazňuje potenciál digitálních řešení, která mohou pozitivně přispět k účinnému duálnímu systému;

33. naléhavě žádá členské státy, aby při přípravě odborného vzdělávání a přípravy lépe využívaly rozvoje odvětví se zelenými pracovními místy, vytvářely vysoce kvalifikovaná učňovská místa, která by mladým lidem poskytovala odborné znalosti a přípravu, a aby pomohly řešit vysokou míru nezaměstnanosti mladých lidí;

34. vyzývá členské státy a regionální a místní úřady, aby do vzdělávacích a odborně vzdělávacích systémů zahrnuly udržitelný rozvoj a environmentální kompetence a dovednosti, a to zejména na základě posílení systémů odborného vzdělávání a přípravy a podněcování výzkumných středisek k tomu, aby ve spolupráci s novými ekologickými podniky vyvíjela technologie, projekty a patenty zaměřené na ekologické výrobky; vybízí k tomu, aby mezi výzkumnými středisky a sítěmi firem a odborníků probíhala interakce; připomíná význam dovedností v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice (STEM) a potřebu zajistit, aby obory STEM studovalo více žen;

35. vyzývá členské státy, aby zlepšily systémy předvídání dovedností s cílem lépe identifikovat vznikající změny a potřeby v oblasti dovedností tak, aby systémy odborného vzdělávání a přípravy byly lépe informovány o tom, kde jsou zapotřebí investice do dovedností, a lépe reagovaly na měnící se potřeby trhu práce, a zajistily, aby vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení byly právem pro všechny; zdůrazňuje, že odborné vzdělávání a příprava bude účinnější, pokud bude založeno na spolehlivém předvídání dovedností, které umožní předvídat a identifikovat mezery v dovednostech a přizpůsobovat programy odborného a celoživotního vzdělávání trhu práce zaměřenému na budoucnost; je přesvědčen, že programy odborného vzdělávání a přípravy by měly být pružnější a přizpůsobivější, aby odpovídaly výkyvům na trhu práce a odolávaly jim, a aby umožňovaly inteligentní a cílenou orientaci studentů v odborném vzdělávání a přípravě, pro počáteční školení i pro zvyšování kvalifikace a rekvalifikaci dospělých studentů, aby se omezil nesoulad dovedností a zastarávání dovedností;

36. vyzývá k tomu, aby byly zavedeny politiky placeného studijního volna v souladu s úmluvou MOP o placeném studijním volnu, které pracovníkům umožní účastnit se programů odborné přípravy během pracovní doby a bez osobních nákladů, a to s cílem podporovat celoživotní učení;

37. vyzývá členské státy, regionální správy a místní orgány, aby společně se sociálními partnery a poskytovateli odborné přípravy přijali a provedli strategie rozvoje dovedností a strategie pro jejich předvídání s cílem zlepšit obecné a odvětvové dovednosti a dovednosti specifické pro jednotlivá povolání; konstatuje, že tyto strategie by měly zahrnovat důkladné posouzení typu a úrovně pracovních míst, která mají být vytvořena, a požadovaných dovedností a znalostí, což umožní určit dovednostní nedostatky, předvídat potřeby dovedností do budoucna a vytvořit cílené programy odborného vzdělávání a celoživotního vzdělávání se zaměřením na nalezení souladu mezi dovednostmi a pracovními místy s cílem dosáhnout vyšší zaměstnanosti;

38. vítá doporučení, že poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy měli mít odpovídající úroveň autonomie, flexibility, podpory a finančních prostředků; připomíná, že finanční a strategická nezávislost poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy je důležitá pro rychlé přizpůsobení se změnám v poptávce po dovednostech a příležitostem a výzvám spojeným s digitální a ekologickou transformací; vyzývá členské státy, aby zintenzivnily své úsilí o vytvoření kvalifikovaných vzdělávacích programů v odvětvích, která mají nedostatek odpovídající pracovní síly, jako je zdravotnictví a pečovatelské služby, zemědělství, stavebnictví, odvětví životního prostředí a oběhové hospodářství;

39. vyzývá členské státy, aby kladly větší důraz na to, aby systémy odborného vzdělávání a přípravy byly více zaměřené na začleňování a přístupnější pro všechny během jejich pracovního života, včetně zranitelných skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením, mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, starší pracovníci, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací a dospělí s nízkou odborností, vysídlení pracovníci, menšiny a etnické skupiny, lidé z prostředí migrantů, uprchlíci a lidé s omezenými příležitostmi z důvodu zeměpisné polohy; požaduje konkrétní opatření, která zajistí, aby lidé ze znevýhodněného sociálně-ekonomického prostředí, kteří se často nacházejí v začarovaném kruhu chudoby, měli přístup k odbornému vzdělávání a přípravě v souladu s evropským pilířem sociálních práv; vybízí členské státy, které čelí demografickému poklesu, aby zajistily, že mladší lidé budou mít prospěch z programů odborného vzdělávání a přípravy, zejména jako cesty ke kvalitnímu zaměstnání; zdůrazňuje, že preventivní opatření, jako je hodnocení dovedností a kariéra a profesní poradenství, mohou z dlouhodobého hlediska snížit počet mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a řešit potřeby společností a odvětví trpících nedostatkem lidí s příslušnou odborností;

40. vítá návrh, aby systémy odborného vzdělávání a přípravy hrály stejně důležitou úlohu pro dospělé, kteří potřebují neustálé zvyšování kvalifikace a rekvalifikaci; vyzývá Komisi, aby zaujala holistický přístup k odbornému vzdělávání a přípravě a vzdělávání dospělých, které se týká formálního, neformálního a informálního učení; vyzývá členské státy, aby zatraktivnila a zpřístupnila odborné vzdělávání a přípravu pro dospělé studenty a aby vytvořily silnější vazby a spolupráci mezi odborným vzděláváním a přípravou pro dospělé a neformálním vzděláváním dospělých s cílem podporovat klíčové dovednosti, včetně řádných základních dovedností, digitálních dovedností a průřezových, zelených a dalších životních dovedností, které poskytují pevné základy pro odolnost, celoživotní zaměstnatelnost, sociální začlenění, aktivní občanství a osobní rozvoj; zdůrazňuje, že úsilí o zlepšení image a zaměření programů odborného vzdělávání a přípravy na začleňování musí být doprovázeno snahou o posílení jejich vzdělávací hodnoty a zvýšení kvality a dodržování sociálních a pracovních práv učňů;

41. zdůrazňuje, že je důležité oslovit lidi ve venkovských a odlehlých oblastech a zpřístupnit odborné vzdělávání a přípravu pro osoby pracující v zemědělství, rybolovu, lesnictví a dalších pracovních místech v těchto regionech a poskytnout jim ekologické, digitální a veškeré další nezbytné dovednosti k lepšímu využití stávajících a budoucích příležitostí, které nabízí zelená a modrá ekonomika, a umožnit jim významně přispět k ochraně životního prostředí;

42. zdůrazňuje, že učení založené na praxi a podpora a provádění duálního systému odborného vzdělávání a přípravy by měly být prioritami nového programu Erasmus;

43. vyzývá členské státy, aby v souladu se strategií EU pro rovnost žen a mužů pokračovaly v řešení genderové předpojatosti a genderově stereotypním rozhodnutím tím, že zajistí a podpoří rovnou účast žen na odborném vzdělávání pro tzv. tradičně „mužská“ povolání a mužů pro „ženská“ povolání; vyzývá k posílení rovnosti žen a mužů v úsilí o modernizaci systémů odborného vzdělávání a přípravy a za účelem lepšího přístupu k práci na pracovišti i mimo něj pro zaměstnané ženy a osoby s povinnostmi péče o rodinu, v neposlední řadě v odvětvích, kde jsou ženy nedostatečně zastoupeny, zejména v digitálním prostředí, STEM a v zelených odvětvích, s cílem bojovat proti segregaci pohlaví ve vzdělávání a zaměstnání a bojovat proti genderovým stereotypům;

44. vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci transformace na zelenou ekonomiku přihlížely také k potřebám lepšího uplatnění žen a dívek v přístupu k celoživotnímu vzdělávání, a to zejména v oborech se značným potenciálem tvorby významného množství zelených pracovních míst, jakými jsou věda, výzkum, inženýrství či nové a digitální technologie, přičemž by tak měly činit s cílem posílit postavení žen ve společnosti, odstranit genderové stereotypy a zajistit pracovní místa plně odpovídající potřebám a charakteru uplatnění žen;

45. vyzývá členské státy, aby podporovaly účast na odborném vzdělávání a přípravě prostřednictvím kampaní zdůrazňujících výhody pro jednotlivce a zaměstnavatele a poskytováním pobídek, včetně dlouhodobých pobídek, k pokrytí některých nákladů učňovského vzdělávání zaměstnavatelům; uznává význam iniciativ, jako jsou soutěže WorldSkills, které mají zásadní dopad z hlediska pozitivního obrazu odborného vzdělávání a přípravy, podpory nových pracovních míst a nových dovedností, přilákání mladých lidí do zaměstnání v odborném vzdělávání a přípravě, přizpůsobení systémů odborného vzdělávání a přípravy moderní ekonomice a podpory spolupráce mezi vzděláváním, zaměstnavateli a trhem práce;

46. vítá cíl evropského vzdělávacího prostoru vytvořit skutečný evropský vzdělávací prostor, kde hranice nijak neomezují vysoce kvalitní a inkluzivní vzdělávání a odbornou přípravu; domnívá se, že doporučení by mělo tento cíl splnit;

47. vítá návrh na posílení flexibility programů odborného vzdělávání a přípravy, využívání mikrokvalifikace a zvýšení propustnosti s ostatními vzdělávacími odvětvími, protože tato větší flexibilita umožňuje přizpůsobení programů odborného vzdělávání a přípravy individuálním potřebám při respektování plné kvalifikace; konstatuje, že tato iniciativa rovněž umožňuje přesuny uznání a akumulaci výsledků učení; v tomto ohledu vítá myšlenku evropských základních profilů odborného vzdělávání a integrace s platformou Europass, včetně budoucích individuálních studijních účtů, které by měly sloužit k usnadnění uznávání kvalifikací a mobility; zdůrazňuje, že osnovy musí vytvořit základ, který lidem umožní přechod mezi akademickými a odbornými cestami, včetně dovedností, které získají; zdůrazňuje, že struktura kvalifikací musí umožňovat srovnatelnost; zdůrazňuje, že osnovy musí rovněž zajistit budoucí zaměstnatelnost jednotlivce předvídáním střednědobých až dlouhodobých potřeb dovedností; vyzývá členské státy, aby podporovaly další modularizaci odborného vzdělávání a přípravy s cílem vybudovat řadu mostů mezi systémy vzdělávání a odborné přípravy; zdůrazňuje význam systému ECVET, který lépe uznává výsledky učení získané během období mobility; vyzývá členské státy, aby zvážily rozvoj systému kreditních bodů ECTS pro odborné vzdělávání a přípravu; vyzývá členské státy, aby zajistily, aby programy

odborného vzdělávání a přípravy mohly vytvářet vyšší úrovně dovedností;

48. vítá rámcová ustanovení EQAVET a požaduje posouzení jejich provádění; vítá integraci rámce EQAVET a prvků řešení nedostatků jeho provádění do doporučení, zejména ve vztahu k normám kvality, a zahrnutí klíčových zásad ECVET na podporu flexibility a mobility, které byly vyvinuty v rámci dalších nástrojů, jako je Erasmus+;

49. vítá všechny možné synergie a větší úlohu odborného vzdělávání a přípravy v rámci záruky pro mladé lidi s ohledem na jeho účinnost při usnadňování přechodu na trh práce pro mladé lidi ohrožené nezaměstnaností a sociálním vyloučením;

50. vyzývá členské státy, aby posílily studium jazyků v systémech odborného vzdělávání a přípravy, protože nedostatek znalostí v této oblasti je hlavní překážkou mobility, zatímco dobrá znalost několika jazyků má na trzích práce přidanou hodnotu;

51. zdůrazňuje, že jakékoli zlepšení v poskytování odborného vzdělávání a přípravy musí být doprovázeno zlepšením přístupu k informacím, poradenství a poradenským službám v dostupném formátu a pro studenty od raného věku;

52. zdůrazňuje, že učňovská příprava je důležitou součástí programů odborného vzdělávání a přípravy; naléhavě žádá členské státy, aby vyvinuly další úsilí k zajištění vysoce kvalitního, diverzifikovaného a přizpůsobeného učňovského vzdělávání, včetně spravedlivého odměňování, které je v souladu se zásadami evropského pilíře sociálních práv, zejména s právem na spravedlivé a rovné zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, včetně zajištění pracovního prostředí přizpůsobeného potřebám osob se zdravotním postižením, přístupu k sociální ochraně a odborné přípravě; v tomto ohledu vyzývá Komisi, aby provedla přezkum Evropského rámce pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu; vyzývá členské státy, aby podporovaly mobilitu odborného vzdělávání a přípravy tím, že usnadní vnitrostátní administrativní podmínky pro zahraniční studenty odborného vzdělávání a přípravy; vybízí Komisi a členské státy, aby usilovaly o vytvoření evropského statutu učňovské přípravy;

53. zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby cíle doporučení byly v souladu se stávajícím politickým a legislativním rámcem v souvislosti s plánem na podporu oživení pro Evropu, zejména pokud jde o investice do dovedností, vzdělávání a odborné přípravy prostřednictvím facility na podporu oživení a odolnosti a REACT-EU, stejně jako evropská agenda dovedností, akční plán digitálního vzdělávání, evropský vzdělávací prostor, Erasmus+ a záruka pro mladé lidi;

54. zdůrazňuje, že je třeba zlepšit sledování absolventů odborného vzdělávání a přípravy, protože lepší porozumění jejich výkonu na trhu práce je jedním z klíčových způsobů hodnocení a zlepšování kvality a relevance odborného vzdělávání a přípravy pro trh práce, spolu s prognózami nabídky a poptávky dovedností;

55. vyzývá Komisi a členské státy, aby navýšily zdroje přidělované na digitalizaci programů odborného vzdělávání a přípravy a na sledování absolventů;

56. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.